C/2026/4652

23.9.2026

Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru

Příspěvek EHSV ke konferenci OSN o vodě v roce 2026 — od modré dohody pro EU a strategie pro vodohospodářskou odolnost ke globálním opatřením v oblasti vodohospodářství

(stanovisko z vlastní iniciativy)

(C/2026/4652)

Zpravodaj: **Paul RÜBIG (AT-I)**

Spoluzpravodaj: **Hervé JEANNIN (FR-kat. 2)**

Poradce	Durk KROL (pro zpravodaje, skupina I)
	Paula MARTINELLI VIEIRA DA ROSA (pro spoluzpravodaje, kat. 2)
Rozhodnutí plenárního shromáždění	23. 10. 2025
Právní základ	čl. 52 odst. 2 jednacího řádu
	stanovisko z vlastní iniciativy
Odpovědná sekce	Poradní komise pro průmyslové změny (CCMI)
Přijato v sekci	20. 5. 2026
Přijato na plenárním zasedání	18. 6. 2026
Plenární zasedání č.	606
Výsledek hlasování (pro/proti/zdrželi se hlasování)	182/0/4

1. Závěry a doporučení

1.1 EHSV zdůrazňuje význam konference OSN o vodě, neboť vodohospodářská odolnost se musí stát strategickou prioritou a samostatnou politikou na celosvětové úrovni, stejně jako je tomu na úrovni EU. Při současném tempu nebude udržitelného hospodaření s vodou dosaženo dříve než v roce 2049. EHSV požaduje posun paradigmatu od lineárního využívání vody k oběhovým systémům, které uznají vodu jako veřejný statek se sociální, environmentální a ekonomickou hodnotou.

1.2 Voda je strategickým zdrojem z hlediska hospodářského rozvoje, společenské odolnosti, přizpůsobování se změně klimatu a zdraví ekosystémů. Politiky musí prosazovat účinnost, investice a integrované řízení v celém systému vazeb tvořeném vodou, energií, surovinami a potravinami a podporovat přechod na společnost a ekonomiku inteligentně nakládající s vodou.

1.3 Všechny veřejné politiky musí na vodu nahlížet jako na zásadní průřezovou otázku. EHSV vyzývá k zavedení horizontálního správního přístupu, který by začlenil vodu napříč odvětvími a úrovněmi správy na globální úrovni a průřezově také zapojil občanskou společnost.

1.4 EHSV požaduje, aby mezinárodní společenství jednoznačně odsoudilo útoky na základní vodohospodářskou infrastrukturu, která je nezbytná pro přežití civilního obyvatelstva, a označilo je za válečný zločin.

1.5 EHSV doporučuje, aby se u všech relevantních unijních a globálních politických iniciativ systematicky prováděla „kontrola dopadů z hlediska vody“ s cílem posoudit jejich dopad na vodní zdroje, účinné využívání vody a vodohospodářskou odolnost a zajistit soudržnost s cíli udržitelného hospodaření s vodou. Voda je veřejný statek, a proto má pro zajištění vodohospodářské spravedlnosti zásadní význam cenová dostupnost vody pro zranitelné skupiny.

1.6 EHSV zdůrazňuje, že dosažení vodohospodářské odolnosti vyžaduje zásadní změnu chování ve všech sektorech společnosti. Tato transformace musí spočívat zejména ve snižování spotřeby a znečištění, zajištění dostupnosti, modernizaci infrastruktury, prosazování opětovného používání vody, přizpůsobení zemědělských a průmyslových postupů, posílení adaptačních a mitigačních opatření a ochraně a obnově mokřadů ([1]) za účelem zlepšení skladování a zadržování vody (včetně přírodě blízkých řešení).

1.7 Vodohospodářská a klimatická odolnost vyžaduje obnovu ekosystémů a přirozené schopnosti zadržovat vodu. Přírodě blízká řešení včetně mokřadů by měla být uznána jako kritická infrastruktura pro vodohospodářskou odolnost, měla by být zaváděna ve velkém měřítku ([2]) a být součástí všech dialogů.

1.8 Je zásadně důležité navýšit investice, ale čistě veřejné zdroje stačit nebudou. EHSV požaduje postupné ukončení dotací škodlivých pro životní prostředí a vytvoření příznivějších a jasných podmínek pro mobilizaci soukromých investic, mimo jiné prostřednictvím fakticky podloženého posuzování rizik a mechanismů sdílení rizik. Přístupy založené na kombinovaném financování by měly mobilizovat veřejný a soukromý kapitál a podpořit rozsáhlý seznam projektů zaměřených na plnění cíle udržitelného rozvoje č. 6 a financovatelných bankami. Zkušenosti ukazují, že z pohledu občanů je vhodné, aby zásobování pitnou vodou zajišťoval veřejný sektor, neboť ten je povinen jednat v zájmu udržitelné infrastruktury. Služby v oblasti pitné vody a odpadních vod by proto měly být financovány především z veřejných prostředků a voda by neměla být žádným způsobem daněna.

1.9 Zabezpečení dodávek vody vyžaduje finančně životaschopné poskytovatele služeb a etické a inkluzivní regulační rámce, které budou podporovat udržitelnost, účinnost, návratnost nákladů a srovnávání výkonnosti a zároveň zajistí cenovou dostupnost a všeobecný přístup.

1.10 EHSV vyzývá k větší podpoře pro problematiku vody, sanitárních služeb a hygieny (WASH) prostřednictvím integrovaných přístupů odolných vůči změně klimatu, kombinujících rozvoj infrastruktury, správu a budování kapacit, přičemž zvláštní pozornost je třeba věnovat zranitelným a marginalizovaným komunitám. EHSV se vyslovuje pro to, aby v případě sporů o využívání vody bylo upřednostňováno zásobování pitnou vodou.

1.11 Základní jednotkou z hlediska hospodaření s vodou, plánování a analýz by měla být povodí, a to i v přeshraničním kontextu. Platformy zúčastněných stran fungující na úrovni povodí by měly podporovat koordinované rozhodování, sdílení dat a přidělování zdrojů, a to v zájmu zlepšení společného hospodaření s vodou, zejména prostřednictvím využívání digitálních nástrojů a sdílení znalostí.

1.12 EHSV vyzývá k urychlení přechodu ke společnosti inteligentně nakládající s vodou, mimo jiné prostřednictvím podpory „houbových měst“, posílení opětovného využívání vody, snížení úniků a přeměny čištění odpadních vod na systémy obnovy zdrojů.

1.13 EHSV se zasazuje o stanovení celosvětových cílů: do roku 2030 by měla být zlepšena účinnost využívání vody alespoň o 10 % a výrazně zvýšena míra opětovného využívání vody ve všech odvětvích. Tato hodnocení by měla být podpořena jasnými ukazateli, aby tak bylo možné monitorovat pokrok.

1.14 Pro zlepšení transparentnosti, výkonnosti a rozhodování je nezbytná digitalizace, spolehlivé, dostupné a interoperabilní údaje a systémy umělé inteligence. Globální rámce pro monitorování by měly zahrnovat všechny uživatele a všechna využití na základě zásady „správná voda pro správný účel“.

([1]) Mokřady jsou podle Ramsarské úmluvy o mokřadech (1971) definovány jako „území bažin, slatin, rašelinišť i území pokrytá vodou, přirozeně i uměle vytvořená, trvalá či dočasná, s vodou stojatou či tekoucí, sladkou, brakickou či slanou, včetně území s mořskou vodou, jejíž hloubka při odlivu nepřesahuje šest metrů“.

([2]) Stanovisko EHSV Strategie EU pro vodohospodářskou odolnost a evropský integrovaný rámec pro odolnost vůči změně klimatu a řízení rizik v oblasti klimatu (Úř. věst. C, C/2026/3223, 2.7.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/3223/oj).

1.15 EHSV doporučuje vypracovat harmonizované ukazatele, monitorovací mechanismy a rámce pro podávání zpráv založené na ukazatelích Světové meteorologické organizace (WMO) ([3]), aby bylo možné sledovat pokrok v oblasti vodohospodářské odolnosti a zajistit odpovědnost na úrovni EU a na celosvětové úrovni.

1.16 EHSV zdůrazňuje, že je důležité zvýšit informovanost veřejnosti a zlepšit komunikaci o výzvách spojených s problematikou vody. Občanská společnost musí být informována a aktivně zapojována do rozhodovacích procesů, aby se podpořila změna chování a kolektivní odpovědnost.

2. **Obecné připomínky**

2.1 **Voda pro lidi:** lidská práva na vodu a sanitární služby, a to i pro ty, kteří se nacházejí ve zranitelných situacích, mají zásadní význam pro dosažení zdravých a udržitelných společností a ekonomik inteligentně nakládajících s vodou. Voda je veřejný statek, který je nutné chránit a bránit. Nelze s ní zacházet jako s jakoukoli jinou komoditou, což vyplývá i z rámcové směrnice o vodě a Smluv.

2.1.1 Přístup k vodě a sanitárním službám je základním lidským právem, což je zdůrazněno i v Chartě OSN a modré dohodě pro EU. Přístup k nezávadné pitné vodě musí být nezadatelným právem každého člověka, neboť lidem umožňuje žít důstojný život. Přesto v roce 2024 více než 2,2 miliardy lidí stále postrádalo nezávadnou pitnou vodu. EHSV zdůrazňuje, že voda nesmí být redukována na komoditu nebo čistě finanční aktivum, nýbrž je nutné uznat její sociální, environmentální a ekonomickou hodnotu. Vodní chudoba ohrožuje demokracii a mír. Tímto přístupem by se měly řídit všechny vnitrostátní a mezinárodní politiky, jež souvisejí s vodohospodářstvím a správou vodních zdrojů.

2.1.2 Zajištění všeobecného přístupu k vodě, sanitárním službám a hygieně má zásadní význam pro lidskou důstojnost a udržitelný rozvoj. EHSV vyzývá k větší podpoře partnerských zemí prostřednictvím integrovaných přístupů odolných vůči změně klimatu, kombinujících rozvoj infrastruktury s přírodě blízkými řešeními, správou a budováním kapacit, zejména pokud jde o zranitelné komunity. Podpoří to celosvětový přechod ke společnosti inteligentně nakládající s vodou. Trojí planetární krize ([4]) stále více prohlubuje problémy související s vodou, včetně sucha, povodní, úbytku zdrojů podzemních vod a degradace ekosystémů ([5]). V zájmu dosažení cíle udržitelného rozvoje č. 6 a ochrany základních lidských práv je třeba podporovat udržitelné postupy pro inteligentní nakládání s vodou. Dlouhodobá řešení se musí zaměřovat na posílení místních ekosystémů, obnovu přirozeného zadržování vody, modernizaci vodohospodářské infrastruktury a zlepšení správy, aby se zabránilo vysídlování obyvatelstva. Řešení by měla zajistit snížení znečištění u zdroje, zlepšení místní dostupnosti vody a hospodaření s místními zdroji a obnovu ekosystémů a zabránit komercializaci vody.

2.1.3 EHSV znovu připomíná svou výzvu v rámci modré dohody k jednotnému přístupu v otázce vodní chudoby a zasazuje se o zavedení pokynů pro monitorování přístupu ke kvalitním a cenově dostupným vodohospodářským a sanitárním službám s tím, že by měly existovat různé alternativy a mělo by být prováděno posuzování dopadu a rizik a vyhodnocování v průběhu celého životního cyklu. Zdůrazňuje potřebu spravedlivého přidělování zdrojů, uplatňování zásady „znečišťovatel platí“ a silného vedení ze strany veřejného sektoru, aby bylo možné dosáhnout účinného hospodaření s vodou, které bude hnací silou pokroku v oblasti zemědělství, průmyslu a zdravotnictví a přinese prospěch příslušným komunitám.

2.1.4 Problematika vody by měla být začleněna do všech odvětví a oblastí politiky. Vlády se potýkají s rostoucím tlakem v důsledku klimatických šoků, úbytku biologické rozmanitosti a znečištění, urbanizace a rostoucích požadavků ze strany zemědělství a průmyslu, přičemž čelí rostoucí potřebě investic. Tyto problémy ovlivňují vodohospodářské systémy a všechny zdroje obživy.

2.1.5 Zásadní význam pro utváření vodního hospodářství a zajištění přístupu k pitné vodě má věda a technika. EHSV zdůrazňuje, že spolehlivá a přístupná data a digitální systémy zvyšují transparentnost a zlepšují prevenci rizik a vodohospodářskou výkonnost. Zasazuje se o to, aby byla příslušná data využívána jako podklady pro rozhodování na základě faktů a zásady předběžné opatrnosti.

([3]) Pokud jde o standardizované, vědecky podložené hydrologické ukazatele, které mohou podpořit monitorování vodohospodářské odolnosti, viz *State of Global Water Resources 2024* (Stav globálních vodních zdrojů 2024).

([4]) Změna klimatu, úbytek biologické rozmanitosti a znečištění.

([5]) Stanovisko EHSV Strategie EU pro vodohospodářskou odolnost a evropský integrovaný rámec pro odolnost vůči změně klimatu a řízení rizik v oblasti klimatu.

2.1.6 V zájmu dosažení udržitelného hospodaření s vodou musí být uplatněna všechna potřebná opatření včetně zavádění nových technologií. Průmyslová odvětví náročná na spotřebu vody a zemědělství by měla svou výrobu zorganizovat tak, aby snížila spotřebu vody a zintenzivnila její opětovné využívání.

2.1.7 Vodohospodářská infrastruktura se stává stále častějším terčem útoků v rámci ozbrojených konfliktů. To přímo ohrožuje lidské právo na vodu a sanitární služby a podrývá to regionální stabilitu, přičemž dopady takových útoků přetrvávají po celá desetiletí. Tyto činy by měly být jasně odsouzeny a měly by být předmětem mezinárodních mechanismů pro vyvozování odpovědnosti. EHSV požaduje, aby mezinárodní společenství jednoznačně uznalo, že útoky na kritickou vodohospodářskou infrastrukturu, která je nezbytná pro přežití civilního obyvatelstva, představují válečný zločin a musí být odsouzeny.

2.1.8 EHSV zdůrazňuje, že dosažení vodohospodářské odolnosti a zdravých ekosystémů vyžaduje větší informovanost veřejnosti a lepší komunikaci o problémech v oblasti vody ([6]). Zvýšení účasti spotřebitelů a zúčastněných stran a posílení transparentnosti má zásadní význam z hlediska podpory změny chování a přechodu ke společnosti inteligentně nakládající s vodou.

2.2 **Voda jako faktor zajištění prosperity:** valorizace vody prostřednictvím politik, které vytvoří jasná pravidla na podporu účinnosti a investic, systému vazeb mezi vodou, energií, surovinami a potravinami, dosažení pokroku ohledně integrovaného a udržitelného hospodaření s vodními zdroji a nakládání s odpadními vodami, účinného využívání vody ve všech odvětvích a hospodářského, environmentálního a sociálního rozvoje. V této souvislosti je nezbytné v rámci vodohospodářské problematiky zavést jisté podmínky týkající se vody.

2.2.1 EHSV zdůrazňuje, že voda má zásadní význam pro globální ekonomiku, životní prostředí a společenský blahobyt, a – v souladu s obnovenou výzvou k vypracování modré dohody pro EU – vyzývá k celosvětové změně způsobu, jakým je voda valorizována, a k tomu, aby byla uznána jako klíčová složka prosperity společnosti. V EU již 29 % území trpí nedostatkem vody, přičemž poptávka po vodě ze strany klíčových průmyslových odvětví by se mohla do roku 2030 ztrojnásobit ([7]). Je zřejmé – zejména s ohledem na Evropskou strategii pro vodohospodářskou odolnost –, že je naléhavě nutné zavést integrované řízení koloběhu vody.

2.2.2 EHSV zdůrazňuje, že je naléhavě nutné, aby se EU ujala vedoucí úlohy při řešení trojité planetární krize a globálních problémů v oblasti vody. Vodohospodářská odolnost přesahuje rámec politik v oblasti klimatu a životního prostředí. Vodohospodářská odolnost a odolnost vůči změně klimatu se však vzájemně posilují a tam, kde jsou vzájemně propojeny, je třeba je řešit zároveň. Deset let po zahájení Agendy 2030 stále 2,2 miliardy lidí nemá nezávadnou pitnou vodu, 3,4 miliardy lidí nemá přístup k bezpečným hygienickým podmínkám. Při současném tempu nebude udržitelného hospodaření s vodou dosaženo nejméně do roku 2049. Tyto rozdíly představují významné riziko z hlediska prosperity, stability a lidského rozvoje a měly by se stát prioritou v rámci celkové správy vodních zdrojů v EU a na cestě ke konferenci OSN o vodě v roce 2026.

2.2.3 Nedostatek vody je strukturální a sociální překážkou. Ztráta tohoto vzácného a životně důležitého zdroje představuje riziko z hlediska ekonomické efektivnosti, používání energie a celého hodnotového řetězce v oblasti vody. EHSV se zasazuje o to, aby byla zásada „účinné využívání vody na prvním místě“ celosvětově stále více uplatňována v rámci průmyslových strategií. Tento přechod vyžaduje posun od lineárních modelů využívání vody k oběhovým vodohospodářským systémům založeným na zásadě využívání správné vody pro správný účel.

2.2.4 EHSV zdůrazňuje, že nezbytným předpokladem pro ekonomiku inteligentně nakládající s vodou jsou dohledatelná, přístupná, interoperabilní a opakovaně použitelná data. Se znepokojením opakuje svou výzvu k vypracování modré dohody pro EU a tezi svého stanoviska k Evropské strategii pro vodohospodářskou odolnost ([8]), že na úrovni EU chybí ucelené statistiky o dodávkách a spotřebě vody podle typu. Je zapotřebí globální inteligentní sběr dat a interoperabilní datové prostory, přičemž do globálních rámců pro monitorování musí být zahrnuti všichni uživatelé vody.

([6]) Úř. věst. C, C/2024/6880, 28.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6880/oj.

([7]) Mezi klíčová odvětví patří datová centra, polovodiče a výroba baterií a vodík (Water Europe 2024, Socio-Economic Study on the Value of the EU Investing in Water).

([8]) Úř. věst. C, C/2026/35, 16.1.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/35/oj.

2.2.5 EHSV proto požaduje, aby byly uplatňovány následující hlavní zásady:

— **Začleňování problematiky vody:** k vodě je nutné ve všech politických, správních a investičních nástrojích přistupovat jako k trvalému, strategickému a průřezovému tématu. Voda není zásadní pouze pro zdravé ekosystémy a přizpůsobení se změně klimatu, ale je také nejdůležitější surovinou pro naši společnost a hospodářství, a je tedy lidským právem.

— **Zavádění technologií na podporu účinnosti a snižování znečištění:** v souladu se zásadou 16 modré dohody pro EU by se měly zavádět politiky technologie, které podporují účinné a opětovné využívání vody a snižování znečištění. To by mělo být spojeno se zaváděním správních rámců a politik v oblasti dovedností na podporu zavádění a s výraznější podporou pro znalostní a inovační společenství pro vodu (EIT Voda).

— **Slučitelnost s průmyslovou a zemědělskou strategií:** vodohospodářská odolnost a podmíněnost musí být zakotveny v globálních finančních a průmyslových politikách. EHSV zdůrazňuje svou výzvu k vypracování modré dohody pro EU, v jejímž rámci by voda měla být považována za základní součást průmyslové strategie EU, zemědělství a práv občanů a měla by být zohledněna také ve vnější činnosti EU. Na celosvětové úrovni by měl být doporučen vyvážený přístup k lidskému, zemědělskému a průmyslovému využívání vody. To nesmí vést k oslabení nebo snížení úrovně unijních a celosvětových environmentálních a hospodářských cílů, včetně cílů rámcové směrnice o vodě, přičemž by měla být snížena byrokratická zátěž. V případě sporů o využívání vody musí být v každém případě upřednostňován přístup k pitné vodě určené pro lidskou spotřebu.

— **Oběhové vodní hospodářství:** EHSV znovu vyzývá ke komplexní strategii pro zvýšení opětovného využívání vody ([9]), které v EU v současnosti činí pouze 2,4 %. Systémy rozšířené odpovědnosti výrobce by měly být posíleny s ohledem na náklady pro spotřebitele.

— **Přístup k vodě a cenová dostupnost:** EHSV vyslovuje doporučení, že přístup k vodě by měl být cenově dostupný a prioritně zaručený pro zranitelné osoby a regiony a na podporu života.

— **Demokratická správa vodních zdrojů**: EHSV zdůrazňuje, že jsou zapotřebí inkluzivní a transparentní systémy pro hospodaření s vodou. Vodohospodářská družstva jsou dobrým příkladem komunitních modelů správy, které kombinují účinnost se správou ve veřejném zájmu.

— **Problematika vody v rámci veřejných zakázek:** EHSV se domnívá, že zásobování vodou představuje veřejný statek, protože se při něm klade prvořadý důraz na zajištění kvalitních a cenově dostupných dodávek vody. Připomíná své dřívější doporučení ([10]), aby se na investice do veřejné infrastruktury uplatňovalo „zlaté pravidlo“ s cílem zajistit produktivitu a chránit sociální a environmentální blahobyt budoucích generací.

2.3 **Voda pro planetu:** klima, biologická rozmanitost, znečištění, dezertifikace, životní prostředí, od pramene až po moře, odolnost, připravenost na katastrofy a snižování rizika katastrof

EHSV zdůrazňuje zásady 2, 3 a 6 prohlášení o modré dohodě pro EU jako základní součásti politik v oblasti vody, aby byl zajištěn soulad s cíli udržitelného rozvoje, s právními předpisy v oblasti životního prostředí (kvalita) a vnitřním trhem (kvantita). V souladu s přístupem „od pramene až po moře“ by měla být podporována soudržnost mezi vodní a námořní politikou a měly by se integrovat rámce správy, aby bylo možné řešit problémy. Zásadní význam musí být přiznán zabezpečení dodávek vody, které by se mělo rovněž stát jedním z pilířů Strategie unie připravenosti a všech opatření v oblasti odolnosti ([11]).

([9]) Úř. věst. C, C/2025/107, 10.1.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/107/oj.
([10]) Viz např. Úř. věst. C 486, 21.12.2022, s. 185, Úř. věst. C 486, 21.12.2022, s. 67, Úř. věst. C 75, 28.2.2023, s. 102 atd.
([11]) Úř. věst. C, C/2026/42, 16.1.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/42/oj.

2.3.1 Země je jediným a jedinečným zdrojem života. Voda je ústředním bodem trojí planetární krize. Růst populace a neudržitelné vzorce výroby a spotřeby zesílily dopady změny klimatu, katastrofy a průmyslové znečištění související s vodou, mj. v souvislosti s perzistentními znečišťujícími látkami, jako jsou per- a polyfluorované alkylové sloučeniny (PFAS). EHSV důrazně konstatuje, že důsledky změny klimatu a úbytku biologické rozmanitosti jsou dobře známy ([12]) a že je nezbytné okamžitě přijmout opatření ke zlepšení hospodaření s vodou a odolnosti vůči změně klimatu. Mimo jiné je třeba se zaměřit na prevenci a snižování znečištění vod, což je třeba provádět v rámci mezinárodních opatření na ochranu životního prostředí a politik obnovy.

2.3.2 Současné náklady související se znečištěním vody značně převyšují investice potřebné pro zajištění preventivních opatření. Správnou praxi v oblasti nápravných opatření lze nalézt po celém světě, včetně rozsáhlých programů obnovy ekosystémů v suchých oblastech a strategických investic do infrastruktury pro převod a skladování vody zaměřených na řešení regionální nerovnováhy.

2.3.3 Řešení se však nesmí stát problémem. Stále více zemí řeší nedostatek pitné vody odsolováním mořské vody. EHSV se zasazuje o to, aby byly minerály od mořské vody zcela oddělovány, aby mohly být použity k jiným účelům ([13]), namísto toho, aby se vytvářely nové formy znečištění a v konečném důsledku ničilo životní prostředí ([14]).

Zasazuje se rovněž o to, aby byly využívány další metody k zajištění dostupnosti vody, jako je podpora oběhových vodohospodářských systémů a vícenásobných nebo nekonvenčních dodávek vody. Prioritou by měla být individuálně uzpůsobená řešení. Bylo omezeno sledování vypouštění odpadních vod a kvality vody, zpožďuje se obnova infrastruktury a zvyšují se environmentální, sanitární a sociální rizika.

2.4 **Voda jako nástroj spolupráce:** přeshraniční a mezinárodní spolupráce v oblasti vody, včetně vědecké spolupráce, a inkluzivní správa

2.4.1 Přeshraniční spolupráce stále nepřináší dostatečné výsledky. Ze zpráv OSN o cílech udržitelného rozvoje vyplývá, že ze 153 členských států OSN, které sdílejí přeshraniční vody, má pouze 43 států provozní opatření pro společná povodí ([15]). EHSV poukazuje na to, že inkluzivní a spravedlivá správa a přeshraniční spolupráce mají zásadní význam pro dosažení společnosti inteligentně nakládající s vodou a zajištění míru, stability a odolnosti.

2.4.2 Platformy regionální spolupráce, včetně organizací povodí a regulačních sítí sdružujících veřejné orgány, zástupce zemědělského odvětví a průmyslu, finanční instituce a výzkumné ústavy, mohou sehrát zásadní roli při převádění globálních závazků do regionálních opatření. Posílení těchto platforem může zlepšit výměnu znalostí, koordinaci politik a investiční připravenost.

2.4.3 EHSV opakuje svůj postoj k modré diplomacii ([16]) a zdůrazňuje, že nedostatek vody a rizika související s vodou představují rostoucí hrozbu pro mezinárodní mír a stabilitu, neboť voda se stává nástrojem míru, demokracie a rozvoje, ale i války a konfliktu. Voda jako nástroj spolupráce musí být pilířem evropské vnější činnosti, nikoli pouhým doplňkem.

2.4.4 EHSV zdůrazňuje kritickou povahu souvislostí mezi vodou, mírem, demokracií a bezpečností, a upozorňuje, že vodohospodářská infrastruktura čelí sílícím hrozbám plynoucím z konfliktů, kybernetických útoků, sabotáží a extrémních povětrnostních podmínek. Doporučuje posílit ochranu vodohospodářské infrastruktury, včetně přirozené ochrany, prostřednictvím širších bezpečnostních rámců zahrnujících posuzování rizik, normy odolnosti, pohotovostní plánování a lepší spolupráci mezi civilními, vodohospodářskými a obrannými orgány, aby tak bylo možné zajistit kontinuitu základních služeb během krizí.

([12]) IPCC AR6 Synthesis Report (SYR).
([13]) Úř. věst. C, C/2026/2542, 22.5.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/2542/oj.
([14]) Projekt Sea4Value, který navrhuje a provádí technologie pro zpětné získávání minerálů a kovů ze solných roztoků, jež vznikají při odsolování mořské vody, je příkladem správné praxe, kterou je třeba opakovat.
([15]) https://unstats.un.org/sdgs/report/2025/Goal-06/.
([16]) Úř. věst. C, C/2023/862, 8.12.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/862/oj.

2.4.5 EHSV konstatuje, že ve svém stanovisku Modrá diplomacie označuje strategii Global Gateway za relevantní nástroj strategií mezinárodní spolupráce v oblasti vody a sanitárních služeb, pokud je prioritou cíl udržitelného rozvoje č. 6.. Strategie Global Gateway by měla posílit pozici EU v celosvětové vodní diplomacii. Voda by měla být začleněna do pilířové struktury strategie Global Gateway. Měla by podporovat vědeckou diplomacii, přeshraniční správu, udržitelnou vodní infrastrukturu, reformy správy a digitální řešení v oblasti vody v partnerských zemích. V rámci vnější činnosti EU by měl být využit pilíř strategie Global Gateway zaměřený na vzdělávání a dovednosti, a to skrze podporu přenosu znalostí a budování kapacit. Kromě toho může Evropa prosazováním globální agendy pro vodu (včetně partnerství, jako je partnerství Water4All nebo budoucí partnerství pro mokřady) podpořit inovace a spolupráci na celém světě.

2.4.6 EHSV vyzývá OSN, aby kladla větší důraz na úlohu inkluzivní správy a zapojení zúčastněných stran do realizace cílů udržitelného rozvoje a řízení vodních zdrojů. K urychlení plnění cíle udržitelného rozvoje č. 6 mohou přispět zejména určitá opatření. Pomoci může například, pokud se z vody učiní celosvětová priorita, bude se – ve spolupráci se zpravodajem OSN pro lidské právo na vodu – věnovat větší úsilí mobilizaci partnerů OSN v rámci mezinárodního desetiletí opatření (2018–2028) a budou se navazovat partnerství s dalšími nevládními organizacemi, jako je Světové ekonomické fórum, které vyhlásilo rok 2026 rokem vody ([17]).

2.4.7 Klíčovou roli v budoucnosti správy vodních zdrojů hrají mladí odborníci. EHSV uznává, že je důležité posílit postavení nové generace odborníků v oblasti vody prostřednictvím manažerských programů a iniciativ pro budování kapacit. V souladu se strategií pro mládež v oblasti vody organizace UNESCO je třeba vyvinout větší úsilí o začlenění mládeže do správy vodních zdrojů, dialogů a inovačních ekosystémů.

2.5 **Voda v multilaterálních procesech:** cíl udržitelného rozvoje č. 6, Agenda pro udržitelný rozvoj 2030 a na další období a celosvětové iniciativy v oblasti opětovného využívání a skladování vody Prohlášení Valného shromáždění OSN o vodě z roku 2010 by mělo být hlavním vodítkem požadavků EU pro konferenci OSN o vodě v roce 2026.

Jak je uvedeno v prohlášení o modré dohodě, modrá diplomacie by měla dosáhnout celosvětové dohody o vodohospodářské odolnosti a domluvit, jaký bude přístup k obnově globálního hydrologického cyklu. V tomto ohledu je nezbytné urychleně provést mezinárodní dohody, jako je Agenda pro udržitelný rozvoj 2030, Pařížská dohoda, celosvětový rámec pro biologickou rozmanitost z Kchun-mingu a Montrealu a Úmluva OSN o volném moři.

2.5.1 EHSV vyzývá k rozvoji mezinárodních politik, které by uplatňovaly zásadu „znečišťovatel platí“ a přístup předběžné opatrnosti s cílem řešit znečištění u zdroje a obnovit narušený koloběh vody. Tento přístup zajistí, aby dodávky pitné vody a služby související s odpadními vodami byly i nadále cenově dostupné. EHSV má za to, že v oblasti znečištění platí cenu za nečinnost vždy spotřebitelé.

2.5.2 V kontextu nedostatku zdrojů, zvládání výjimečných povětrnostních událostí (povodní a sucha), nerovnoměrného rozdělení zdrojů mezi uživateli a ubývání zdrojů či plýtvání se zdroji je zásadním nástrojem multilateralismus.

2.5.3 Povodí by měla sloužit jako hlavní útvar pro analýzu, plánování a rozhodování, a to i v přeshraničním kontextu. Podpoří se tím spolupráce mezi zeměmi, regiony, uživateli a profesními odvětvími, jak je stanoveno v modré dohodě pro EU. EHSV doporučuje, aby platformy zúčastněných stran v povodí vytvořily soupis vodních zdrojů a shromáždily nejlepší případové studie, a to s cílem zlepšit společné hospodaření s vodou, zejména prostřednictvím využití digitálních nástrojů a sdílení znalostí. Podporuje průřezové zapojení občanské společnosti do správy vodních zdrojů.

2.5.4 Digitální technologie, jako je satelitní sledování, interoperabilní datové systémy a digitální dvojčata, mohou výrazně zlepšit řízení povodí a jejich monitorování, posílit připravenost a podpořit rozhodování založené na důkazech.

([17]) https://www.weforum.org/stories/2026/01/what-is-blue-davos-everything-you-need-to-know/.

2.6 Investice pro vodu: financování, technologie a inovace, budování kapacit, ekonomika inteligentně nakládající s vodou

2.6.1 Je třeba zvýšit investice a posílit inovace, aby bylo možno do roku 2030 zajistit, že v budoucnu budou mít jistotu dodávek vody všichni lidé. Jak uvádí OSN, nacházíme se v éře „globálního úpadku v oblasti vody“ ([18]). Je tak o to důležitější považovat vodu za počáteční fázi produkčního řetězce a o to více je také třeba provést systémovou transformaci finančních systémů, aby bylo tuto situaci možné řešit. Za tímto účelem je nutné zajistit finanční podmínky prostřednictvím veřejného i soukromého financování a alternativních finančních zdrojů, aby bylo možné vyrovnat investiční mezeru a zaručit dlouhodobou bezpečnost dodávek. EHSV konstatuje, že samotné finanční zdroje však k vyřešení globálních problémů v oblasti vody nestačí. Je také nutné zvýšit účinnost, zlepšit postupy hospodaření a optimalizovat stávající systémy. EHSV se proto zasazuje, aby byl podporován postupný pokrok v oblasti účinného využívání vody, tedy nárůst nejméně o 10 % do roku 2030 a o 20 % do roku 2040 ve všech hlavních odvětvích, která využívají vodu, v oblastech, kde je to zapotřebí.

2.6.2 Skutečné zabezpečení dodávek vody vyžaduje finančně udržitelné poskytovatele služeb schopné udržovat a modernizovat infrastrukturu. Regulační rámce by proto měly podporovat návratnost nákladů, pobídky ke zvyšování účinnosti, referenční srovnávání výkonnosti a zásadu „znečišťovatel platí“ a zároveň zaručit cenovou dostupnost a sociální spravedlnost.

2.6.3 Investice do vody znamenají investice do připravenosti a do společenské, demokratické a hospodářské odolnosti a zároveň zabezpečení dodávek vody a udržitelnosti a odolnosti vodních zdrojů. Na celosvětové úrovni bude do roku 2040 chybět 6,5 bilionu EUR na vodohospodářskou infrastrukturu ([19]). Veřejné výdaje v oblasti vody v rozvojových ekonomikách dosahují 0,24 % HDP, soukromé investice pak v zemích s nízkými a středními příjmy pokrývají méně než 2 % investic v této oblasti. Při podinvestovanosti a využívání obvyklých modelů financování nelze dosáhnout ekonomiky inteligentně nakládající s vodou. Zkušenosti ukazují, že z pohledu občanů, průmyslu a zemědělského odvětví je vhodné, aby bylo zásobování pitnou vodou zajišťováno prostřednictvím veřejné infrastruktury. Voda je veřejný statek stejně jako slunce a vítr. Voda je nejdůležitější surovinou na planetě.

2.6.4 EHSV poukazuje na to, že překážky stojící v cestě investování v oblasti vody se zdaleka neomezují na nedostatek kapitálu a návratnost investic: regulační nejistota, omezená schopnost připravit projekty a nedostatečné napomáhající prostředí mají odrazující účinek, jak z hlediska veřejného, tak soukromého financování. Zdůrazňuje, že je důležité budovat kapacity, snižovat rizika a zajistit inovace s cílem vytvořit rozsáhlý seznam projektů zaměřených na plnění cíle udržitelného rozvoje č. 6 financovatelných bankou. Měly by být podporovány způsoby financování, které spojují veřejné zdroje a soukromý kapitál, aby se zajistilo, že investice přinesou výsledky v oblasti odolnosti, jež bude možné měřit. Příspěvek Evropy ke konferenci OSN o vodě by se měl výslovně soustředit na investiční připravenost a usilovat o to, aby byl na mezinárodní úrovni zkopírován investiční akcelerátor pro vodohospodářskou odolnost.

2.6.5 Při rozhodování a v rámci investičních případových studií týkajících se veřejných, soukromých a dalších zdrojů financování musí být zohledněny náklady v případě nečinnosti. Je nutno vzít na vědomí, že aby bylo možné zajistit ochranu spotřebitelů a současně podpořit odolné investice, je zapotřebí kombinované financování, nástroje vázané na ESG, přírodní kredity a alternativní zdroje financování, jako je financování vázané na odolnost, jež se bude vyznačovat transparentními ukazateli, vykazováním a integritou. Investiční projekty by měly systematicky zahrnovat přírodě blízká řešení včetně mokřadů coby aktiva způsobilá k bankovnímu financování, jež skýtají více přínosů současně.

V Bruselu dne 18. června 2026.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Séamus BOLAND

([18]) World enters era of „global water bankruptcy“ | UN News.
([19]) ID (f) Investments for Water – Stakeholder Think Piece.docx.